

ΜΕΙΩΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ 11% ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Καταρρέει δημογραφικά η Ελλάδα

Οκτώ Δήμοι
της Κεντρικής
Μακεδονίας στη
λίστα των πλέον
«χτυπημένων»

Διπλάσιοι οι θάνατοι από τις γεννήσεις

Στα όρια της δημογραφικής κατάρρευσης η χώρα. Ανοίγει συνεχώς η ψαλίδα μεταξύ θανάτων και γεννήσεων. Σχεδόν διπλάσιοι απεβίωσαν από τα μωρά που γεννήθηκαν το 2024. Κατά 59.000 περισσότεροι οι θάνατοι από τις γεννήσεις το 2025. Τι δείχνει μελέτη του ΙΤΑ για τον δείκτη γήρανσης.

Οκτώ Δήμοι της Κεντρικής Μακεδονίας στους 49 της χώρας με πολύ υψηλή δημογραφική διακινδύνευση. Κατά 44% μειώθηκαν οι γεννήσεις στην Περιφέρεια μέσα σε μία δεκαπενταετία. Οξύτερο το πρόβλημα σε Κιλκίς και Σέρρες. Η Αριδαία, η μόνη που κατέγραψε αύξηση πληθυσμού.

Περισσότερα από 1.700 σχολεία έκλεισαν από το 2010. Τα επόμενα τρία χρόνια θα αποφοιτήσουν σχεδόν 30% λιγότεροι μαθητές. Αναποτελεσματικά τα επιδοματικά κίνητρα και τα αποσπασματικά μέτρα, απαιτείται δημογραφική πολιτική και περιφερειακή ανάπτυξη, λένε οι ειδικοί.

«Συναγερμό» χτυπούν τα δημογραφικά μοντέλα για το μέλλον. Κάτω από 1.500.000 ο ενεργός πληθυσμός το 2050, χωριά «φαντάσματα» σε όλη τη χώρα. Στρατηγική με τέσσερις πυλώνες και ορίζοντα δεκαετίας για την αντιμετώπιση του προβλήματος από την κυβέρνηση. Τι προτείνει η αντιπολίτευση.

14-22

ΕΡΕΥΝΑ

Η δημογραφική κατάρρευση της Ελλάδας σε συνδυασμό με τις «πόλεις φαντάσματα» που δημιουργούνται συνθέτουν ένα δυστοπικό σκηνικό - Πόσο θα μειωθεί ο πληθυσμός στη Θεσσαλονίκη το 2050

M Του Βαγγέλη Στολάκη

Μία χώρα που γερνάει και... εξαφανίζεται εκπέμπει SOS

Σήμα κινδύνου εκπέμπουν περιοχές της ορεινής και ημιορεινής Ελλάδας. Ο πληθυσμός σε πόλεις, χωριά, οικισμούς συρρικνώνεται καθημερινά, οι νέοι εγκαταλείπουν την επαρχία σε μία προσπάθεια να εξασφαλίσουν καλύτερες ημέρες για τους ίδιους και τις οικογένειές τους, ο αριθμός των γεννήσεων μειώνεται αισθητά σε σχέση με τους θανάτους, με τους ειδικούς όχι μόνο να είναι απαισιόδοξοι αλλά να θεωρούν ότι η σημερινή κατάσταση δεν μπορεί να αντιστραφεί. Τουλάχιστον, όχι άμεσα. Δημογραφικό, ερημποίηση της υπαίθρου, γήρανση του πληθυσμού, χαμηλή γονιμότητα, μετανάστευση των νέων, μεγάλες ανισότητες Κέντρου και περιφέρειας που δημιουργούν με γεωμετρική ακρίβεια, «πόλεις φαντάσματα», συνθέτουν το δυστοπικό σκηνικό της σημερινής αλλά και μελλοντικής Ελλά-

δας. Μίας χώρας που συνεχώς συρρικνώνεται και γερνάει.

Παρά τις πρωτοβουλίες που έχει λάβει κατά καιρούς η Πολιτεία αλλά και τις πολιτικές που έχει υιοθετήσει η κυβέρνηση όπως, για παράδειγμα, η επιδότηση των νέων γεννήσεων, η παροχή οικονομικών κινήτρων για παραμονή των νέων ζευγαριών σε περιοχές της επαρχίας, η παροχή φορολογικών κινήτρων κ.ά., όπως τονίζουν στη «ΜτΚ» ειδικοί δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα, άμεσα και ολιστικά. Τα μέτρα αυτά, καθώς ελήφθησαν, ωστόσο, μοιάζουν με «ασπιρίνες» και δεν μπορούν να ιατρέψουν το μεγάλο «τραύμα» του δημογραφικού της χώρας, μίας βραδυφλεγούς βόμβας που έχει ήδη... σκάσει!

Τα δεδομένα της τελευταίας απογραφής (2021) αλλά και τα δημογραφικά μο-

ντέλα που αναπτύσσουν οι επιστήμονες είναι αποκαρδιωτικά. Ο πληθυσμός της χώρας την επόμενη εικοσαετία θα μειωθεί και άλλο, ενώ το 2100 ορισμένοι εκτιμούν πως θα περιοριστεί στα 6-7 εκατομμύρια κατοίκους.

Μειώθηκαν στο μισό οι γεννήσεις στην Κεντρική Μακεδονία

Μόλις την περασμένη χρονιά, το 2024 οι θάνατοι στη χώρα ήταν σχεδόν διπλάσιοι από τις νέες γεννήσεις. Καταγράφηκαν περίπου 128.000 θάνατοι την ώρα που οι γεννήσεις ανήλθαν μόλις στις 69.675. Τα στοιχεία είναι σοκαριστικά. Για παράδειγμα, στην περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας μέσα σε μόλις μία δεκαετία (2010-2024) η μείωση των γεννήσεων σε σχέση με τους θανάτους ήταν της τάξης του 44%. Ειδικότερα, το 2024 οι συνολικές

γεννήσεις στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας ήταν 11.256 σε σχέση με τις 19.968 γεννήσεις του 2010. Είναι ενδεικτικό πως ο νομός από τους συνολικά επτά της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας με τη μικρότερη μείωση γεννήσεων σε σχέση με τους θανάτους για την παραπάνω χρονική περίοδο ήταν ο Νομός Χαλκιδικής, ο οποίος παρουσίασε μείωση 31%.

Στη Θεσσαλονίκη το 2024 «έκλεισε» με 7.025 νέες γεννήσεις την ώρα που το 2010 ο αριθμός αυτός ξεπερνούσε τις 12.700.

Οι νομοί Κιλκίς και Σερρών συγκαταλέγονται επίσης στην «πεντάδα» των περιοχών με τη μεγαλύτερη μείωση πληθυσμού για τη δεκαετία 2011-2021 (μεταξύ προτελευταίας και τελευταίας απογραφής), με τη μείωση αυτή να είναι μεγαλύτερη του 14% για τις Σέρρες και του 12% για το Κιλκίς.

Μόλις την περασμένη χρονιά, το 2024, οι θάνατοι στη χώρα ήταν σχεδόν διπλάσιοι από τις νέες γεννήσεις. Καταγράφηκαν περίπου 128.000 θάνατοι την ώρα που οι γεννήσεις ανήλθαν μόλις στις 69.675.

Υπολογίζεται ότι ο συνολικός πληθυσμός της Κεντρικής Μακεδονίας είναι 1.795.669 βάσει της απογραφής 2021, μειωμένος κατά 4,6% σε σχέση με τον πληθυσμό της περιοχής το 2011, την ώρα που ο πανελλαδικός μέσος όρος μείωσης ήταν 3,5%. Ο μόνιμος πληθυσμός της Κεντρικής Μακεδονίας το 2011 ήταν 1.882.108 κάτοικοι και το 2001 ήταν 1.876.558 κάτοικοι. Ενδεικτικά, σύμφωνα με στοιχεία που κατά καιρούς έχουν δει το φως της δημοσιότητας την τελευταία δεκαετία στη Νέα Ζίχνη παρατηρείται μείωση πληθυσμού κατά 33%, στον Δήμο Ηράκλειας η μείωση είναι 25%, στον Δήμο Αμφίπολης 22%, στον Δήμο Εμμανουήλ Παππά 21%. Στον Δήμο το 2024 οι νέες γεννήσεις ανήλθαν σε 321 όταν οι θάνατοι που καταγράφηκαν την ίδια χρονιά ήταν 917, την ώρα που μόλις λίγα χρόνια πριν, το 2021 στον ίδιο Δήμο οι νέες γεννήσεις ήταν 408. Πέραν όμως αυτής της αρνητικής αναλογίας που εξελίσσεται σε «γόρδιο δεσμό» που ζητά λύση, οι αρμόδιοι έρχονται αντιμετώπιζον με έναν ακόμα «πονοκέφαλο» που εξελίσσεται σε πρόβλημα πανευρωπαϊκό: Αυτό της γήρανσης του πληθυσμού. Σύμφωνα με στοιχεία του υπουργείου Υγείας που παρουσίασε η αντιπεριφερειάρχης Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας Μελίνα Δερμεντζοπούλου, σε ημερίδα που διοργάνωσε η αντιπεριφέρεια σε συνεργασία με το Περιφερειακό Τμήμα Θεσσαλονίκης, Κιλκίς και Χαλκιδικής του **Πανελληνίου Συλλόγου Φυσικοθεραπευτών** μέχρι το 2060 το 34% των πολιτών στην Ελλάδα θα είναι άνω των 65 ετών. Η κ. Δερμεντζοπούλου μιλώντας στην ημερίδα επισήμανε χαρακτηριστικά ότι ενώ το προσδόκιμο ζωής έχει αυξηθεί (στην Ελλάδα είναι τα 81,1 έτη), μετά την ηλικία των 65 τα 2/3 αυτών των ετών συνοδεύονται από κάποιο χρόνιο νόσημα γεγονός που καθιστά αναγκαία την ύπαρξη γιατρών και νοσηλευτών στα νοσοκομεία που ωστόσο είναι περιζήτητοι καθώς επαγγελματίες αυτών των ειδικοτήτων αναζητούν καλύτερους εργασιακούς όρους και συνθήκες στο εξωτερικό, αφού το Εθνικό Σύστημα Υγείας της χώρας μας είναι αφλόξενο γι' αυτούς.

Συνεχώς πέφτει το επίπεδο γονιμότητας

«Το δημογραφικό πρόβλημα στην Ελλάδα ξεκίνησε εδώ και περίπου τέσσερις δεκαετίες. Πριν από περίπου σαράντα χρόνια παρατηρήθηκε μείωση στις γεννήσεις» εξηγεί στη «ΜτΚ» η **Αλεξάνδρα Τραγάκη**, καθηγήτρια Οικονομικής Δημογραφίας στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο. Όπως υποστηρίζει το 1980 η Ελλάδα βρισκόταν στις τελευταίες θέσεις σε ότι αφορά την αναλογία 2,1 παιδιών που πρέπει να γεννά κάθε γυναίκα για να κρατηθεί μία γενιά. «Ο αριθμός αυτός διασφαλίζει πως μία γενιά θα διατηρηθεί στο μέλλον. Το 1986 παρατηρήθηκε πως στην Ελλάδα η αναλογία αυτή έπεσε στο 1,5 παιδιά, που θεωρείται από τα χαμηλότερα επίπεδα γονιμότητας. Υπήρξε μία ραγδαία πτώση μέσα σε λίγα χρόνια» λέει η κ. Τραγάκη. Και συνεχίζει: «Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μία ολιγομελής γενιά νέων γονέων. Τι σημαίνει αυτό; Ότι αν σήμερα επιστρέψουμε στο επίπεδο γονιμότητας του 2,1 δεν μπορεί να καλυφθεί το κενό» λέει η κ. Τραγάκη. «Το πρόβλημα δεν είναι μόνο οι μειωμένες γεννήσεις. Είναι σύνθετο. Οι γεννήσεις θα υπολείπονται των θανάτων και παράλληλα θα παρατηρείται γήρανση του πληθυσμού. Βρισκόμαστε σε ένα αρνητικό σπινάλ από το οποίο δύσκολα θα ξεφύγουμε» λέει η κ. Τραγάκη. «Αν τα μέτρα που εφαρμόζονται σήμερα είχαν εφαρμοστεί τη δεκαετία του '90 θα είχαμε αντίθετο αποτέλεσμα. Δεν προλάβαμε ως χώρα να πάρουμε και να εφαρμόσουμε μέτρα έγκαιρα» σημειώνει η κ. Τραγάκη επισημαίνοντας ωστόσο ότι το φαινόμενο οι νέοι να μην επιθυμούν να αποκτήσουν παιδιά δεν είναι ελληνικό, αλλά παρατηρείται και στο εξωτερικό. Φέρνει μάλιστα ως παράδειγμα την Γαλλία η οποία είναι η τελευταία χώρα στην Ευρώπη που κρατά ένα ικανοποιητικό επίπεδο γονιμότητας, αποτέλεσμα όπως τονίζει πολιτικών υπέρ της οικογένειας που χρονολογούνται στον 19ο αιώνα. «Η κατάσταση φαίνεται πως δεν αντρέπει. Πρέπει να δοθούν κίνητρα και στρατηγικός σχεδιασμός σε Υγεία, Παιδεία κ.α.» τονίζει η κ. Τραγάκη.

Δεν αρκούν τα επιδοματικά κίνητρα

Πως το δημογραφικό το οποίο συνέβαλε στην ερημοποίηση της ορεινής, ημιορεινής και ηπειρωτικής Ελλάδας ξεκίνησε μεταπολεμικά, από τη δεκαετία του '50 τονίζει στη «ΜτΚ» ο **Βύρωνας Κοτζαμάνης**, καθηγητής Δημογραφίας και διευθυντής Ερευνών στο Ινστιτούτο Δημογραφικών Ερευνών και Μελετών. Ο γνωστός δημογράφος σημειώνει πως το σημερινό πρόβλημα είναι αποτέλεσμα της απουσίας πολιτικών τις τελευταίες δεκαετίες. «Η αναλογία των γεννήσεων σε σχέση με τους θανάτους είναι συγκλονιστική» λέει. Ο κ. Κοτζαμάνης εκτιμά ότι τα μέτρα που έχουν ανακοινωθεί τα τελευταία χρόνια δεν θα έχουν καμία ή πολύ μικρή επίδραση αφού όπως τονίζει «η διεθνής βιβλιογραφία δείχνει ότι οι επιδοματικές πολιτικές αν δεν συνοδεύονται από μέτρα ουσίας τότε δεν έχουν αποτέλεσμα». Ο ίδιος εξηγεί ότι θα πρέπει οι παρεμβάσεις και οι πολιτικές για την οικογένεια και το παιδί που θα γίνουν να αφορούν το σύνολο της χώρας και παράλληλα να υπάρχουν μέτρα τοπικά που θα εξειδικεύονται και θα λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής. Για τον κ. Κοτζαμάνη οι πολιτικές για την αντιμετώπιση του δημογραφικού θα πρέπει να κινούνται στους εξής άξονες: Μείωση του κόστους έλευσης και ανατροφής ενός παιδιού, μείωση των διακρίσεων μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, εξισορρόπηση οικογενειακής και εργασιακής ζωής, δημιουργία κλίματος για να βλέπουν θετικά το μέλλον οι νέοι της χώρας και τέλος αντιμετώπιση της στενακτικής κρίσης σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. «Είμαστε στα όρια της δημογραφικής κατάρρευσης» εξηγεί ο κ. Κοτζαμάνης λέγοντας ότι είναι σημαντικό να συγκρατήσει το Κράτος τους νέους ανθρώπους στη χώρα και να δώσει κίνητρα επιστροφής σε όσους έφυγαν. «Τα κίνητρα αυτά δεν μπορεί να είναι επιδοματικά. Πρέπει να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις στην περιφέρεια, να υπάρξουν παραγωγικές επενδύσεις για να μείνει κάποιος στο χωριό ή την πόλη του και να μην φύγει, να υπάρξουν υποδομές» σημειώνει. «Και βέβαια όλα τα παραπάνω υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα υπάρξει φυγή προς το εξωτερικό. Αν το πρόσημο της αναλογίας γεννήσεων και θανάτων όπως και εκεί της μετανάστευσης είναι αρνητικό, τότε η μείωση του πληθυσμού μελλοντικά θα είναι μεγαλύτερη. Τα μέτρα που σήμερα συζητάμε θα έχουν αποτέλεσμα μετά από δεκαετίες» συμπληρώνει ο δημογράφος. Και καταλήγει τονίζοντας ότι «το 2025 θα κλείσει με 59.000 περισσότερους θανάτους από ότι γεννήσεις».

1.160 οικισμοί χωρίς κανέναν κάτοικο το 2050

Ο πρώην δήμαρχος Νάουσας και καθηγητής του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Νικόλας Καρανικόλας κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για την πληθυσμιακή μείωση που «χτυπά» την ελληνική περιφέρεια. Πρόσφατη έρευνα του ΑΠΘ όχι μόνο επιβεβαιώνει τη δημογραφική κατάρρευση αλλά προβλέπει ότι στην επόμενη εικοσιπενταετία η χώρα θα αποτελείται από πόλεις και χωριά «φαντάσματα». Όπως ο ίδιος λέει στη «ΜτΚ» «σε λίγα χρόνια δεν θα έχουμε πρωτογενή τομέα. Το 2050 η χώρα θα βρεθεί μπροστά σε κρίσιμες αποφάσεις. Σε πολύ λίγα χρόνια από σήμερα θα υπάρχουν χωριά στα οποία οι «νέοι» θα είναι ηλικίας 65-70 ετών. Οι πόλεις μας θα γεράσουν. Δεν θα μείνει τίποτα ίδιο. Το 2050 εκτιμούμε ότι οι άνω των 65 ετών στη χώρα θα είναι 700.000 κάτοικοι ενώ το ενεργό κομμάτι ηλικίας 18-65 ετών εκτιμάται ότι θα είναι κάτω του 1.500.000 κατοίκων» εξηγεί ο κ. Καρανικόλας. Ο ίδιος, μαζί με την ομάδα του στο ΑΠΘ, ανέπτυξε ένα πρωτοποριακό δημογραφικό μοντέλο που δείχνει τον πληθυσμό που θα έχει κάθε οικισμός και Δήμος της χώρας το 2050, δηλαδή σε 25 χρόνια από σήμερα. Σύμφωνα με το μοντέλο το 2050 από τους περίπου 13.350 οικισμούς της χώρας σύμφωνα με την απογραφή της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) οι περίπου 12.000 θα έχουν πληθυσμό κάτω των 1.500 κατοίκων. Άλλοι 1.160 οικισμοί δεν θα έχουν κανέναν κάτοικο το 2050, ενώ 7960 οικισμοί θα έχουν πληθυσμό κάτω των 100 κατοίκων. «Πρόκειται δηλαδή για χωριά-φαντάσματα που με δυσκολία θα διαθέτουν έστω ένα μικρό καφενείο. Συγχρόνως, περίπου 1.200 μικρά χωριά της επαρχίας εξαφανίζονται εντελώς από τον χάρτη. Τέλος, θα υπάρχουν 15 μεγάλες πόλεις άνω των 50.000 κατοίκων εκτός της Αττικής και της Θεσσαλονίκης, που επίσης θα αντιμετωπίσουν δημογραφικές πιέσεις» εξηγεί ο κ. Καρανικόλας.

Η εικόνα σήμερα στη Θεσσαλονίκη

Οι επιπτώσεις του δημογραφικού είναι εμφανείς στον νομό Θεσσαλονίκης. Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2021, οκτώ Δήμοι της Θεσσαλονίκης κατέγραψαν μείωση στον μόνιμο πληθυσμό τους, ενώ έξι Δήμοι παρουσίασαν αύξηση.

Κατά 7.404 μειώθηκαν οι κάτοικοι του Δήμου Θεσσαλονίκης, του μεγαλύτερου και κεντρικού Δήμου της πόλης, ο οποίος το 2021 καταγράφει μείωση 2,2% σε σχέση με την απογραφή του 2011.

Μείωση 15,6% είδε στον πληθυσμό του ο Δήμος Βόλβης και 11% ο Δήμος Χαλκηδόνος. Ο Δήμος Λαγκαδά κατέγραψε μείωση του μόνιμου πληθυσμού του που άγγιξε το 10%, ενώ πολύ κοντά με μείωση 9,5% βρίσκεται ο Δήμος Θερμαϊκού.

Ο Δήμος Αμπελοκήπων-Μενεμένης κατέγραψε μείωση της τάξης του 4,7%, ενώ αντίστοιχη (4,6%) ήταν και η μείωση του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Νεάπολης-Συκεών. Ελάχιστα μειώθηκε ο πληθυσμός του Δήμου Δέλτα. Στον αντίποδα, αύξηση πληθυσμού κατέγραψαν οι εξής Δήμοι: Ωραιόκαστρο (4,7%), Θέρμη (3,8%), Κορδελιού-Ευόμου (3,6%), Πυλαίας-Χορτιάτη (3%) και Καλαμαριάς με την αύξηση πληθυσμού να είναι οριακή. Οριακή ήταν η αύξηση πληθυσμού και στον Δήμο Παύλου Μελά.

Σε μία ζεστή θα ερμηνώσουν ολόκληρες περιοχές του νομού

Ο κ. Καρανικόλας για λογαριασμό της «ΜτΚ» με τη βοήθεια του δημογραφικού μοντέλου που ανέπτυξε, προβλέπει τη μείωση του πληθυσμού το 2050 σε περιοχές και οικισμούς της Θεσσαλονίκης, στοιχεία που σήμερα δημοσιεύουμε αποκλειστικά.

Στον κεντρικό Δήμο Θεσσαλονίκης το

2050 προβλέπεται μείωση πληθυσμού κατά 11,31%, στην Καλαμαριά μείωση 15,71%, στον Εύοσμο προβλέπεται το 2050 οριακή αύξηση πληθυσμού (1,16%), στη Σταυρούπολη προβλέπεται μείωση 10,15%. Στην Πολίχνη το 2050 προβλέπεται πως ο πληθυσμός θα μειωθεί κατά 9,06%, στην Πυλαία θα μειωθεί κατά 5,67%, στους Αμπελόκηπους η μείωση θα αγγίξει το 16,62%, στις Συκιές θα ξεπεράσει το 14%, στο Ελευθέριο-Κορδελιό η μείωση θα είναι της τάξης του 5%, στη Νεάπολη θα ξεπεράσει το 16%. Στο Ωραιόκαστρο το 2050 προβλέπεται οριακή μείωση του πληθυσμού (1,05%), η Θέρμη θα μείνει στα ίδια επίπεδα με το 2021, στο Πανόραμα η μείωση θα αγγίξει το 14%, στην Πειραιά προβλέπεται μείωση πληθυσμού κατά 12,92%, στην Ευκαρπία προβλέπεται αύξηση πληθυσμού κατά 4,22%, στην Μενεμένη μείωση 7,92%, στην Τριανδρία μείωση 11,91%, στη Σίνδο προβλέπεται οριακή αύξηση (0,12%), όπως και στον Λαγκαδά προβλέπεται οριακή μείωση πληθυσμού (2,79%). Στην Επανομή το 2050 το μοντέλο του κ. Καρανικόλα «βλέπει» μείωση πληθυσμού κατά 13,86% και στη Νέα Μηχανιώνα κατά 13,77%. Στα Κουφάλια προβλέπεται μείωση πληθυσμού το 2050 κατά 20,47%, στη Χαλάστρα κατά 15,53%, στους Νέους Επιβάτες κατά 15,38%, στον Άγιο Αθανάσιο κατά 11,08%, στα Κύμινια κατά 18,25%, στην Ασπροβάλτα προβλέπεται μείωση πληθυσμού κατά 30% περίπου, στην Αγία Τριάδα κατά 25,79%, στο Ζαγκλιβέρι κατά 34,11%, στον Άγιο Βασίλειο κατά 20,32%, στον Ασκό κατά 36,53%, στον Άγιο Αντώνιο κατά 22%, στον Λαχανά προβλέπεται μείωση πληθυσμού κατά 46,69%, στο Άνω Σχολάρι κατά 20,71%, στη Νικόπολη κατά 89,02%. Οι προβλέψεις του δημογραφικού μοντέλου είναι

απαισιόδοξες για τις περιοχές που είναι πιο απομακρυσμένες σε Α' και Β' Περιφέρειες του Νομού Θεσσαλονίκης.

Αναγκαία η συνεκτική, πολυετής δημογραφική πολιτική

«Το μοντέλο είναι απλό. Αναλύει δεδομένα όπως ηλικίες, αριθμός γεννήσεων, αριθμός θανάτων και μετακινήσεις πληθυσμών των απογραφών του 2001, του 2011 και του 2021 και μας προβάλλει τις αυξομειώσεις του πληθυσμού σε κάθε οικισμό της χώρας κάθε έτος μέχρι να καταλήξουμε στο 2050. Οι μικροί οικισμοί εξαφανίζονται και η επαρχία ερημώνει. Αυτό είναι ξεκάθαρο» λέει ο πρώην δήμαρχος Νάουσας και καθηγητής του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Νικόλας Καρανικόλας.

«Η δημογραφική συρρίκνωση στην Ελλάδα δεν είναι ένα 'φυσικό φαινόμενο', αλλά αποτέλεσμα χρόνιων δομικών ανισορροπιών: Χαμηλής γονιμότητας, γήρανσης του πληθυσμού και διαρροής νέων στο εξωτερικό.

Η αντιμετώπιση της προϋποθέτει μία συνεκτική, πολυετή δημογραφική πολιτική, με διακομματική δέσμευση σε όριζοντα τουλάχιστον 10-15 ετών, και όχι αποσπασματικά μέτρα ανακούφισης συμπληρώνει.

«Τα πρόσφατα μέτρα: Επιδόματα, φοροελαφρύνσεις, βρεφονηπιακοί σταθμοί κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση, αλλά δεν συγκροτούν ακόμη μία ολιστική στρατηγική. Χρειαζόμαστε καθολική πρόσβαση σε ποιοτική προσχολική φροντίδα, σταθερή πολιτική στέγασης για νέους και οικογένειες, εργασιακό περιβάλλον φιλικό προς τη γονεϊκότητα όπως τηλεργασία, μερική απασχόληση χωρίς 'ποινές' καριέρας και

Κατά 7.404 μειώθηκαν οι κάτοικοι του Δήμου Θεσσαλονίκης, του μεγαλύτερου και κεντρικού Δήμου της πόλης, ο οποίος το 2021 καταγράφει μείωση 2,2% σε σχέση με την απογραφή του 2011

ισχυρές πολιτικές ισοτήτας φύλων, ιδιαίτερα στον ιδιωτικό τομέα. Τα οικονομικά κίνητρα όπως επιδόματα ή άτοκα δάνεια μπορούν να βοηθήσουν, μόνο όμως ως μέρος ενός ευρύτερου πλέγματος: Μακροχρόνιο και κλιμακωτό επίδομα τέκνων, πλήρης κάλυψη ηλικιών 0-3 ετών, φορολογικά κίνητρα σε εργοδότες που υιοθετούν family-friendly πρακτικές και στοχευμένα στεγαστικά μέτρα σε ζώνες υψηλών τιμών, χωρίς να δημιουργούνται «φούσκες» στην αγορά κατοικίας ή αποκλεισμοί από το τραπεζικό σύστημα» λέει.

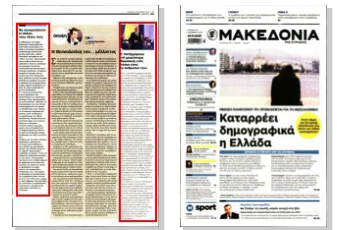
Και συμπληρώνει: «Το δημογραφικό συνδέεται άμεσα με την περιφερειακή συνοχή, την ασφάλεια και το ασφαλιστικό σύστημα. Χωρίς αύξηση της απασχόλησης, αναβάθμιση δεξιοτήτων, πολιτικές επιστροφής νέων και ένταξης μεταναστών στην επίσημη οικονομία, η χώρα θα οδηγηθεί σε συνεχείς, αδιέξοδες «πυροσβεστές» με αυξήσεις εισφορών και μειώσεις παροχών, υπονομεύοντας το ίδιο το κοινωνικό κράτος», καταλήγει ο κ. Καρανικόλας.

1. ΚΑΤΑΡΡΕΕΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ Η ΕΛΛΑΔΑ

Μέσο: ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 23/11/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 23/11/2025

Σελίδα: 17

Να συγκρατήσουν οι πόλεις τους νέους τους

Η καθηγήτρια στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης Χωροταξίας του ΑΠΘ με γνωστικό αντικείμενο «Πολεοδομική Πολιτική και Αστική Ανάπτυξη», Αθηνά Γιαννακού, επισημαίνει στη «ΜτΚ» ότι είναι η πρώτη φορά που οι ειδικοί καλούνται να σχεδιάσουν έργα και υποδομές για περιοχές που δεν θα αναπτύσσονται αλλά θα έχουν λιγότερο πληθυσμό. «Υπάρχουν ορισμένες περιοχές για τις οποίες πιάνεται η ψυχή σου» λέει. Μιλώντας για την Κεντρική Μακεδονία αναφέρει πως μόνο η Αριδαία είναι η περιοχή όπου υπήρξε αύξηση πληθυσμού, σε όλες τις άλλες παρατηρείται μείωση πληθυσμού.

Η κ. Γιαννακού διευκρινίζει πως το φαινόμενο της ερημοποίησης των αγροτικών περιοχών είναι πανευρωπαϊκό, όχι μόνο ελληνικό. «Ωστόσο, το δημογραφικό είναι ένα ζήτημα πολυπαραγοντικό. Θα πρέπει να αποδεχτούμε πως υπάρχει, να το πάρουμε απόφαση και έχοντας αυτό το δεδομένο να σχεδιάσουμε τις πόλεις εστιάζοντας στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών» εξηγεί η κ. Γιαννακού.

Η εικόνα πολλών περιοχών, εξηγεί, είναι αποκαρδιωτική. «Ο Δήμος Βισαλτίας μέσα σε 20 χρόνια κατέγραψε μείωση πληθυσμού της τάξης του 30%» λέει.

Σύμφωνα με την ίδια η απώλεια σημαντικού νεανικού και επιστημονικού πληθυσμού την περίοδο της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα επέτεινε το υπάρχον δημογραφικό πρόβλημα της χώρας. «Αυτές οι τάσεις δεν ανατρέπονται μέσα σε μία νύχτα» υπογραμμίζει προτρέποντας να δοθεί έμφαση σε αγροτικές και τουριστικές περιοχές της χώρας με σκοπό να βοηθηθούν οι μικρές πόλεις, να συγκρατηθεί ο πληθυσμός τους. «Θα πρέπει να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής των ανθρώπων. Μόνο έτσι θα μείνουν στον τόπο τους, κυρίως οι νέοι άνθρωποι. Να επανέλθει στο προσκήνιο η περιφερειακή πολιτική και η περιφερειακή ανάπτυξη» καταλήγει η κ. Γιαννακού.

Γ. Χατζημάρκος: «Η μεγαλύτερη θωράκιση ενός τόπου είναι οι άνθρωποί του»

Είναι η μοναδική Περιφέρεια μεταξύ των 13 στην Ελλάδα, η οποία με βάση τα στοιχεία της απογραφής του 2021 δείχνει αύξηση του πληθυσμού της, ενώ και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της, αναφορικά με τις παραγωγικές ηλικίες είναι και αυτά ψηλά στον δείκτη του δημογραφικού. Η αποτύπωση αυτή για την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, που είναι μία από τις νησιωτικές στη χώρα, ικανοποιεί τον περιφερειάρχη και πρόεδρο της ΕΝΠΕ, Γιώργο Χατζημάρκο. Τονίζει ότι το μοντέλο ανάπτυξης στην Περιφέρειά του, μέσω του τουρισμού, έχει καταφέρει αφενός να είναι παράδειγμα για την αντιστροφή του δημογραφικού, αφετέρου μέσω αυτού του κλάδου της οικονομίας οι νέοι άνθρωποι που βρίσκονται σε παραγωγική ηλικία, επέστρεψαν στον τόπο τους από το εξωτερικό όπου είχαν καταφύγει την περίοδο της οικονομικής κρίσης.

«Τα θετικά στοιχεία που αποτυπώνονται στο Νότιο Αιγαίο για τον πληθυσμό δείχνουν ότι είναι μία περιοχή που δίνει πολλές και αξιόλογες ευκαιρίες στους ανθρώπους να μείνουν στον τόπο τους και να δραστηριοποιηθούν επαγγελματικά» επισημαίνει ο περιφερειάρχης. Εξηγεί ότι ένας τόπος που δεν δίνει ευκαιρίες για την ανάπτυξη της οικονομίας, δεν μπορεί να κρατήσει τον πληθυσμό, κυρίως τους νέους που θέλουν να παράγουν αποτελέσματα μέσα από τη δουλειά τους και μέσα από την επιχειρηματικότητα. «Σε αυτήν τη χώρα πολλές φορές δαιμονοποιούμε την επιχειρηματικότητα και το κέρδος και θεωρώ πως είναι λάθος. Είναι μια στείρα ιδεοληπτική αντίληψη, γιατί χωρίς ισχυρή οικονομία κανένας τόπος δεν μπορεί να πάει μπροστά, ούτε να συγκρατήσει τον νέο πληθυσμό που είναι το μέλλον του» υπογραμμίζει ο κ. Χατζημάρκος.

Υποστηρίζει ότι παρότι η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, είναι σχετικά απομονωμένη, επειδή είναι νησιωτική, εντούτοις καταφέρνει και ανακάμπτει σε όλα τα επίπεδα, κυρίως στις ευκαιρίες που δίνει στην απασχόληση και την επιχειρηματική δραστηριότητα. «Είμαστε χαρακτηριστικό παράδειγμα στην αύξηση και συγκράτηση του πληθυσμού και στη βελτίωση του παραγωγικού μοντέλου. Ας μην ξεχνάμε άλλωστε ότι η μεγαλύτερη θωράκιση ενός τόπου είναι οι άνθρωποί του και η αύξηση του πληθυσμού είναι 'ασπίδα' για κάθε Κράτος» επισημαίνει ο κ. Χατζημάρκος.